Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U101574

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 04-12-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Федічев Олександр Євгенійович
2. Oleksandr Fedichev

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Філологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство

Дата захисту: 29-11-2023

Спеціальність за освітою: Мова та література (китайська, англійська)

Місце роботи здобувача: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, буд. 73, Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 2451

Повне найменування юридичної особи: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, буд. 73, Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, буд. 73, Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 16.41.53

Тема дисертації:

1. Сучасний китайськомовний дипломатичний дискурс: структурно-семантичний та лінгвопрагматичний аспекти

2. Modern Chinese Diplomatic Discourse: Structural, Semantic and Linguopragmatic Aspects

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено комплексному дослідженню структурно-семантичних і лінгвопрагматичних аспектів сучасного китайськомовного дипломатичного дискурсу. Встановлено, що виокремлення дипломатичного дискурсу як окремого типу дискурсу можливе на основі соціолінгвістичної класифікації дискурсу, яка за ознакою учасників комунікації поділяє всі дискурси на особистісно-орієнтовані (персональні) і статусно-орієнтовані (інституційні). Виокремлення певного типу інституційного дискурсу здійснюється на підставі ступеня розвитку відповідних соціальних інституцій на певному етапі розвитку соціуму. Термін дипломатичний дискурс у роботі розуміється як комплексне комунікативне явище, як одного з типів інституційного дискурсу, який функціонує в межах таких соціальних інституцій, як дипломатія, зовнішня політика, міжнародні відносини, реалізується як публічно, так і непублічно в усній і письмовій формах, регламентується жорсткими рамками як загальних (міжнародних), так й етноспецифічних правил, історичних традицій, риторико-стилістичних норм, а також має власні характерні

риси. Для виявлення та характеристики особливостей сучасного китайськомовного дипломатичного дискурсу вперше в українській синології застосовано методику дослідження дипломатичного дискурсу як одного з типів інституційного дискурсу, що передбачає аналіз таких його аспектів як учасники, хронотоп, цілі, ціннісні орієнтації учасників, стратегії, жанри, прецедентні тексти та дискурсивні формули. Встановлено, що учасниками дипломатичного дискурсу є фахові дипломати, високі посадові особи держав, а також самі держави та їхні органи влади. Детально проаналізовано специфічні дискурсивні формули, що вживаються у китайськомовному дипломатичному дискурсі для найменування кожної групи учасників та при звертанні до них. Констатовано, що хронотоп має важливе значення у дипломатичному дискурсі на рівні контексту. Проаналізовано особливості лінгвальних виявів хронотопу в китайськомовному дипломатичному дискурсі, які зумовлені лексичними та граматичними особливостями китайської мови. В процесі дослідження виявлено, що основною метою сучасного китайськомовного дипломатичного дискурсу основною метою є затвердження статусу КНР як одного зі світових лідерів. Лінгвальний вияв цілі дипломатичного дискурсу знаходять насамперед у семантиці та прагматиці дискурсу. Визначено, що ціннісні орієнтації учасників дипломатичного дискурсу випливають з його основних цілей і зазвичай знаходять вияв у ключових зовнішньополітичних документах держави. До основних декларованих учасниками китайськомовного дипломатичного дискурсу цінностей віднесено мир, спільний розвиток, невтручання у внутрішні справи, право нації на вибір власного шляху розвитку. Стратегії дипломатичного дискурсу служать реалізації його цілей та захисту цінностей. Ключовою стратегією дипломатичного дискурсу можна визначити аргументативну, також нерідко застосовуються інформативна, декларативна, рідше – конфронтаційна та дискредитаційна стратегії. Специфікою китайськомовного дипломатичного дискурсу є переважання конструктивних стратегій над конфронтаційними. Лінгвальний вияв стратегії дипломатичного дискурсу в китайській мові знаходять на лексичному, семантичному та контекстному рівні. Встановлено, що жанри дипломатичного дискурсу є типовими для різних держав і мов. Реалізація кожного жанру в китайськомовному дипломатичному дискурсі має певну специфіку, зумовлену як граматикою китайської мови, так і контекстними чинниками: особливостями політичної системи КНР та світогляду китайців. Доведено, що китайськомовний дипломатичний дискурс має значну кількість спільних з іншомовними дипломатичними дискурсами рис, що спричинено самою природою дипломатії як міжнародної діяльності, а також тим, що більшість жанрів китайськомовного дипломатичного дискурсу створювалися носіями китайської мови за іноземними зразками. Водночас лінгвальна реалізація переважної більшості жанрів китайськомовного дипломатичного дискурсу має свою специфіку, спричинену як особливостями китайської мови, так і лінгвокультурними та суспільно-політичними чинниками. Для аналізу семантики та прагматики конкретних фрагментів дипломатичного дискурсу застосовано методики багатоаспектного ного аналізу дискурсу, що поєднують лексичний, семантичний, синтаксичний аналіз; прагматичний аналіз мовленнєвих і комунікативних актів; аналіз специфіки дискурсивних жанрів; семіотичний аналіз звукового, візуального матеріалу та інших мультимодальних параметрів дискурсу й комунікації. У результаті здійсненого дослідження структурних і семантико-прагматичних особливостей повідомлення у ЗМІ про дипломатичну подію встановлено, що цьому дискурсивному жанру властиві стандартна структура, що передбачає дотримання чіткої послідовності. Теоретичне значення дисертації пов'язане з розширенням основних концептуальних положень з дослідження дипломатичного дискурсу, зокрема в його китайськомовному сегменті.

2. The thesis focuses on a complex study of the structural, semantic and linguo-pragmatic aspects of modern Chinese diplomatic discourse. It has been established that the separation of diplomatic discourse as a separate type of discourse is possible on the basis of the sociolinguistic classification of discourse, which divides all discourses into personality-oriented (personal) and status-oriented (institutional) based on the characteristics of communication participants. The identification of a certain type of institutional discourse is carried out on the basis of the degree of development of the relevant social institutions at a certain stage of the development of society. The term diplomatic discourse in the paper is understood as a complex communicative phenomenon, as one of the types of institutional discourse that functions within such social institutions as diplomacy, foreign

policy, international relations, is implemented both publicly and privately in oral and written forms, and is strictly regulated by international and ethno-specific rules, historical traditions, rhetorical and stylistic norms. To identify and characterize the features of modern Chinese diplomatic discourse, the methodology of studying diplomatic discourse as one of the types of institutional discourse, which involves the analysis of such aspects as participants, chronotope, goals, values, strategies, genres, precedent texts and discursive formulas, is applied for the first time in Ukrainian sinology. The research confirms that the participants in the diplomatic discourse are professional diplomats, high-ranking state officials, the states themselves and their authorities. The specific discursive formulas used in Chinese diplomatic discourse to name each group of participants and address them are analyzed in detail. The chronotope is important in diplomatic discourse at the level of context. The peculiarities of linguistic manifestations of the chronotope in the Chinese diplomatic discourse, which are conditioned by the lexical and grammatical features of the Chinese language, are analyzed. The study proves, that the main goal of modern Chinese diplomatic discourse is to confirm the status of the PRC as one of the world leaders. The linguistic manifestation of the goals of diplomatic discourse is primarily found in the semantics and pragmatics of the discourse. It is determined that the values of diplomatic discourse derive from its main goals and are usually expressed in the key foreign policy documents of the state. The main declared values of Chinese diplomatic development include peace, joint development, non-interference in internal affairs, and the right of a nation to choose its own path of development. The strategies of diplomatic discourse serve to realize its goals and protect values. The key strategies of diplomatic discourse can be defined as argumentative, informational, declarative, and less often confrontational and discrediting strategies are used. The specificity of Chinese-language diplomatic discourse is the predominance of constructive strategies over confrontational ones. Lingual manifestation of the strategy of diplomatic discourse in Chinese is found at the lexical, semantic and contextual levels. It has been established that the genres of diplomatic discourse are typical for different countries and languages. The implementation of each genre in the Chinese diplomatic discourse has a certain specificity, determined both by the grammar of the Chinese language and by contextual factors: the features of the political system of the PRC and the worldview of the Chinese people. The thesis proves that the Chinese diplomatic discourse has a significant number of features in common with foreign diplomatic discourses, which is caused by the very nature of diplomacy as an international activity, as well as the fact that most genres of Chinese diplomatic discourse were created by Chinese speakers according to foreign models. At the same time, the linguistic implementation of the vast majority of genres of Chinese diplomatic discourse has its own specificity, caused by the peculiarities of the Chinese language. The research applies to the methods of complex discourse analysis: combing lexical, semantic, and syntactic analysis; pragmatic analysis of speech and communicative acts; analysis of the specificity of discursive genres; semiotic analysis of sound, visual material and multimodal parameters of discourse and communication to analyze the semantics and pragmatics of specific fragments. As a result of the research of the semantic and pragmatic features of the media report on the diplomatic event, it was established that this discursive genre is characterized by a standard structure, which requires the observance of a clear sequence.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Федічев, О. Є. (2022a). Семіотизація агресії РФ проти України в китайськомовному дипломатичному дискурсі. Вісник КНЛУ. Серія Філологія, 2, 53-69.
- Федічев, О. Є. (2022b). Публічна промова як жанр китайськомовного дипломатичного дискурсу. Закарпатські філологічні студії, 26, 133-140.
- Федічев, О. Є. (2023). Структурно-семантичні та прагматичні аспекти промови професійного дипломата в сучасному китайськомовному дипломатичному дискурсі. Китаєзнавчі дослідження, 1, 113-124.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сорокін Сергій Володимирович
2. Serhii Sorokin

Кваліфікація: к. філол. н., професор, 10.02.13

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, буд. 73, Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Руда Наталія Вікторівна
2. Nataliia Ruda

Кваліфікація: к. філол. н., доцент, 10.02.13

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6164-6479

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Война Марина Олексіївна

2. Maryna Voina

Кваліфікація: к. філол. н., 10.01.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0447-7928

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070499

Місцезнаходження: Володимирська, 64, Київ, 01601, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Любимова Юлія Сергіївна

2. Yuliia Liubymova

Кваліфікація: к. філол. н., доцент, 10.02.13

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6315-0378

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, буд. 73, Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Костанда Ірина Олександрівна

2. Iryna Kostanda

Кваліфікація: к. філол. н., 10.02.13

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5144-0941

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, буд. 73, Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Гнезділова Ярослава Володимирівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Гнезділова Ярослава Володимирівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Стефанова Наталія Олександрівна
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна